

ПОЧНІМО З ТОГО, ЩО МОЖЕ здатися абсолютно незначним, — ДОВЖИНИ ЇХНЬОГО ВОЛОССЯ

Почнімо з того, що може здатися
абсолютно незначним, — довжини їхнього
волосся. Найвідоміша зачіска в стилі «бітлів»,
що досі вважається однією з візитівок

гурту, — це «моп-топ». До того, як «The Beatles» стали популярними, пересічні хлопчачки та чоловіки носили зачіски одного-єдиного типу — короткі стрижки. Укладка на лівий або правий бік — ото й увесь креатив. Як варіант, можна було зачесати волосся назад «у стилі Гамфрі Богарта». Більше вибрати було ні з чого. А от «The Beatles» носили зачіски іншого типу: довге волосся, рівномірно підстрижене з усіх боків. Такий стиль зачісок виник у раннях 1960-х, і, хоча зачіски учасників гурту були доглянутими — та й загалом вигляд вони мали охайний, — батьки музикантів і суспільство вважали їх «патлячами» й «хуліганями». Насправді «бітли» носили не таке вже й довге волосся — варто лише згадати, скільки митців та письменників до них мали довгі розкуйовджені шевелюри, щоб переконатися, що довге волосся не було чимось аж дуже новим. Проте є ключова відмінність: на початку 1960-х «The Beatles» не протиставляли себе суспільству, не були радикалами чи революціонерами. Вони були «хорошими хлопчачками», чемними, веселими та привабливими. Цей імідж допоміг їм досягти популярності та зрештою стати прикладом для величезної публіки у всьому світі.

Вони репрезентували радше все покоління загалом, ніж маленьку групу поетів і революціонерів. Вони промовляли до тогочасних підлітків: відростіть волосся, якщо вам хочеться! І чи варто казати, що тінейджери всієї планети швидко зчитали це повідомлення. Кілька років по тому Джеррі Рубін, один із лідерів творчого та революційного контркультурного руху хіпі в Сполучених Штатах, сказав: «Довге волосся для нас — як темна шкіра», намагаючись пояснити, що такий імідж — найпростіший і найточніший шлях виявити свою точку зору і соціальну позицію. Достатньо було мати довге волосся, щоб тебе записали в «аутсайтери». І до цього великою мірою доклалося те, що «The Beatles» зруйнували стереотипи щодо «нормальності» певних зачісок. Роками довге волосся було для них чимось на зразок символу: так вони заявляли про свою належність до іншої культури. Ці зміни відбулися блискавично. Відносно охайний «моп-топ», такий популярний у 1966-му, з часом почав виглядати старомодно порівняно зі справді довгими та бучними шевелюрами, що поширилися у 1968-му. Звідтоді західне суспільство використовувало стиль зачісок як інструмент комунікації, і ця тенденція проіснувала до кінця 1980-х — пізніше зачіска як спосіб донесення меседжу в контркультурі поступово втратила свою значущість.

Нині люди фарбують волосся у будь-які кольори й роблять найбожевільніші зачіски просто так, а не для того, щоб щось повідомити світові чи кинути йому виклик. Але якби не «The Beatles», ми, можливо, і досі б коротко стриглися у традиційному стилі та поставали перед надважливим вибором: зачесати на лівий бік чи на правий.

Безсумнівно, роль «The Beatles» у популяризації певних духовних практик та східних культур всебічно вивчена. Можна з певністю стверджувати, що глибоко закорінений у поп-культуру гурт познайомив ціле покоління сучасників з Індією та її філософією. Ясна річ, «The Beatles» не були першими представниками західного світу, що вирішили дослідити культуру і музику Індії. Проте на той час для молоді у Великій Британії, Америці та Європі Індія все ще була далеким та малозрозумілим краєм, який рідко хто наважувався відвідати. «The Beatles» почали експериментувати з медитаціями в межах десятиденної конференції, організованої Рухом духовної регенерації у Бангорі (Вельс). Це надихнуло їх на подорож на північ Індії, до Рішікеша, де учасники гурту провели кілька тижнів, медитуючи та пишучи музику. Доти західна молодь 1960-х подорожувала не дуже охоче. Молоді люди проводили більшість часу вдома, відвідуючи хіба що найближчі великі міста, аби відкрити для себе інший стиль життя. Це покоління дізнавалося про світ переважно з книжок, радіо, телебачення та записів на платівках. У цей час «The Beatles» поїхали до Індії, а коли повернулись — надихнули всю західну молодь вирушати до інших країн по нові враження і досвід. Такий погляд на світ наснажував на подорожі далеко від рідних міст та країн — адже саме так, на переконання «The Beatles», можна було долучитися до духовного багатства і мудрості інших культур. «The Beatles» вважали, що розуміння чужоземних звичаїв та вірувань є необхідною частиною осягнення людської природи. Зрештою, це був саме той час, коли Захід мав прокинутись і зрозуміти, що більшість світу живе в достатку, маючи при цьому дуже різні переконання і філософські погляди.

Підвалини цих змін заклав Джордж Гаррісон. Його власна духовна еволюція підштовхнула багатьох молодих людей відкрити для себе країни Далекого Сходу й Африки. Тих, хто не мав змоги подорожувати, Гаррісон заохочував вивчати культуру та мистецтво цих країн — і їхні впливи швидко поширилися на Заході. Тема Індії набула популярності серед людей, які прагнули наслідувати духовний поступ «The Beatles». Індійські звичаї та вірування стали цікавими через медійний ажіотаж довкола подорожей туди американських та британських знаменитостей і відкриття медитації Поллом, Джоном та Джорджем (Маккартні й досі практикує трансцендентальну медитацію). Ставлення західного світу до духовних практик, медитацій і подорожей великою мірою сформувалося саме завдяки цьому.

А як щодо наркотиків? Тут усе складніше, зважаючи на очевидну шкоду, спричинену поширенням наркотиків у нашому суспільстві.

«The Beatles» не надто переймалися своїм впливом на поширення наркотиків протягом 1960-х. Вони відкрито заявляли в масмедіа про те, що самі вживають наркотики, і це, безсумнівно, заохочувало молодь спробувати їх. Є чимало аргументів, чому це завдавало шкоди суспільству. Варто зауважити, що «The Beatles» вживали багато різних наркотиків: від амфетамінів на початку 1960-х до марихуани, ЛСД, кокаїну та героїну в пізніші роки (здебільшого це стосувалося Джона Леннона). Єдиним наркотиком, який «The Beatles» справді популяризували, був ЛСД, або діетиламід лізергінової кислоти, який, за їхніми словами, позитивно впливав на творчі процеси.

ЇХНЯ МУЗИКА НЕ ЗАСТАРІЛА; ВОНА НЕ «МУЗЕЙНИЙ ЕКСПОНАТ», АЛЕ СТАЛА ІСТОРІЄЮ З ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ «І»

У середині 1960-х ЛСД став улюбленим наркотиком представників контркультури, які прагнули розширювати «межі свідомості», як тільки могли. Поширення ЛСД, особливо в США, сягнуло масштабів епідемії серед молоді,

яка вважала пігулки простим і «прямим» шляхом до нових духовних досвідів. Вживати цей наркотик заохочували непересічні особистості на кшталт Кена Кізі та Тімоті Лірі, ним були натхненні зображення на яскравих обкладинках альбомів «The Beatles»: «Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band» та «Magical Mystery Tour». Варто розуміти, що наркотик не розцінювався митцями як спосіб «зробити добре» лише собі. Натомість вони були переконані, що зміна індивідуального світосприйняття завдяки наркотичній речовині може стати рушієм суспільних змін. Саме це «інакше» сприйняття мало відкрити багато нових творчих можливостей та перспектив для людства. «The Beatles» використовували ЛСД як інструмент, аби відкривати світові приховані сторони своїх особистостей, які не розкрилися б у інший спосіб. Музиканти ніколи не популяризували культуру вживання наркотиків як таку й не вважали їх «центром всесвіту». Проте з тим, що гурт доклався до явища, яке набуло всесвітнього поширення та завдало серйозної шкоди цілому поколінню, сперечатися не випадає. Чи вплинули «бітли» на історію? Безсумнівно.

З музикою все простіше. Коли ми говоримо про рок, блюз, французький шансон чи будь-який інший жанр, що популяризувався після 1963 року, то не можемо не згадати про новаторство Джона Леннона, Пола Маккартні, Рінго Старра та Джорджа Гаррісона. Їх називали «неймовірною четвіркою», «баронетами», «юнаками з Ліверпуля». Вони відкрили явище, відоме нам нині як «біт», та разом із Бобом Діланом вважаються батьками тієї рок-музики, якою ми її знаємо зараз. Вони написали одні з найкращих і найупізнаваніших пісень ХХ століття, а їхня музика та стиль життя стали визначальними для сучасників. Ціле покоління відростило волосся завдяки «The Beatles»!

Вони розширили межі сприйняття завдяки медитаціям і вживанню «речовин», а їхнє бажання поєднати різноманітні звукозаписувальні техніки та стилі гри на інструментах, запозичені з безлічі різних музичних напрямів, допомогло розширити кордони поп-музики. І все це вклалося в менш ніж десятиліття (між 1962 і 1970 роками) та в 12 альбомів, що ввійшли в історію.

Історія «The Beatles» надихає нас донині. Вона — про чотирьох друзів з околиць Ліверпуля, які підкорили світ своїми гітарами, барабанами і запалили ціле покоління. Всього за кілька років вони стали найуспішнішим та найпопулярнішим гуртом планети, і захоплення їхнім успіхом перетворилося на «бітломанію». Їхній перший сингл, «Love Me Do», вийшов 60 років тому. Джона Леннона вбили на Мангеттені у 1980-му, Джордж Гаррісон помер у 2001-му після затяжної хвороби. Рінго Старр та Пол Маккартні й нині записують музику та виступають. Зокрема, Пол виконує на своїх концертах

чимало пісень «The Beatles». Гурт досі усміхається нам із незліченних плакатів та обкладинок музичних альбомів. Пішохідний перехід на Еббі-роуд в Англії став національною пам'яткою, яку щороку відвідують тисячі туристів з усього світу. І, ясна річ, пісні «бітлів» продовжують звучати на телебаченні, радіо та в інтернеті. Чому? Причина проста: вплив «The Beatles» на нашу колективну уяву виявився таким сильним, що з плином часу їхні образи та популярність лишилися практично незмінними для нас. Пісні «ліверпульської четвірки» унікальні, і тому не підвладні ані часу, ані зміні музичних смаків. Коротко кажучи: поки світ ставав інакшим, сила музики «The Beatles» лишалась незмінною, а попри те, що їхні концерти та виступи — це історія з великої літери «І», представники кожного наступного покоління стають фанатами музики «бітлів».

Ця книга є спробою розповісти історію «The Beatles» від початку їхньої кар'єри до підкорення ними США та цілого світу. Зосередимося ми й на історії записів та альбомів «бітлів», їхніх маловідомих досягненнях і останніх роках співпраці. Безперечно, гурт надав звучання революції довжиною в десятиліття — революції довгого волосся, мініспідниць, «сили квітів» та багатьох різних форм психоделії. І ця революція почалася наприкінці 1950-х у Великій Британії, у портовому місті під назвою Ліверпуль.

12–13 Патті Бойд, Тіна Вільямс, Прю Барі та Сьюзен Вітмен розчісують волосся Джорджу Гаррісону, Рінго Старру, Полу Маккартні та Джону Леннону в перерві між зйомками фільму «A Hard Day's Night».